

בית המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק [4.8.86]

לפני הנשיא **מ' שמגר** והשופטים **מ' אלון**, **ש' נתניהו**

צו בדבר הוראות בטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), תש"ל-1970, קמצ"מ (יהודה והשומרון) (מס' 21) 733, סעיפים 87, 87ג, פרק ה' - אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949, כ"א 1 559.

העתירה נסבה על החלטותיו של המשיב, שקיים עיון מחדש בצו-מעצר מינהלי שהוצא נגד העותר. צו המעצר המינהלי הוצא מכוח האמור בסעיף 87 לצו בדבר הוראות ביטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), תש"ל-1970. בסעיף 87ה לצו בדבר הוראות ביטחון ניתנה לעותר הזכות לערער על החלטותיו של השופט המשפטי שקיים את העיון מחדש. העותר פנה לבג"צ בלי שניצל את זכות הערעור.

בית המשפט הגבוה לצדק פסק:

א. (1) אין ג"צ דן בעתירה המובאת לפניו בטרם עת או בטרם מיצה העותר את התרופות או את הדרכים הדיוניות שנקבעו בחוק.

(2) לענין זה אין נפקא מינייה, אם המדובר בדרך דינית שנקבעה על-פי המשפט החל בישראל, או - לגבי אדם שנעצר ביהודה ושומרון - אם המדובר על דרך דינית שהותוותה בתחיקת הביטחון.

ב. (1) העיון התקופתי, כפי שנוצר על-פי סעיף 87ה לצו בדבר הוראות בטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), נועד לבחון אם בעת העיון מחדש עדיין מתקיימים הטעמים הביטחוניים, המצדיקים את המעצר או את המשכו. (2) אין זה מחובתו של העציר לבוא ולהוכיח, כי חל שינוי בנסיבות, אלא מחובת גורמי הביטחון לשכנע את השופט המשפטי - אם הם מעוניינים בהמשך המעצר - כי במועד של קיום הדיון התקופתי עדיין קיימים הטעמים המצדיקים את המשך המעצר.

הערות:

למיצוי סעדים חלופיים קודם הפנייה לבג"צ ראה: [בג"צ 478/85](#) אבולעפיה נ' הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, ירושלים ואח', פ"ד (2) 294 והערה שם.

= 650 =

עתירה למתן צו-על-תנאי. העתירה נדחתה.

א' נזאל - בשם העותר;

ת' הקר, סגן בכיר א וממונה על עניני הבג"צים בפרקליטות המדינה - בשם המשיב.

החלטה

הנשיא מ' שמגר: עתירה זו ענינה צו-מעצר מינהלי, אשר ניתן מכוח סעיף 87ה לצו בדבר הוראות בטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), תש"ל-1970, וזה האחרון הותקן על-ידי מפקד אזור יהודה ושומרון בתוקף סמכותו לחוקק תחיקת ביטחון.

כאמור, ניתן צו מעצר לפי סעיף 87ג לעותר, ואחרי שהיה נתון במעצר כשלושה חודשיים, ביקש העותר לקיים עיון מחדש בצו המעצר. עיון מחדש מקוים על-פי האמור בסעיף 87ה לאותו צו, הקובע, כי אם אושר צו-מעצר מינהלי לפי פרק ה' לצו הנ"ל, ידון שופט משפטי מחדש בענין המעצר לא יאוחר משלושה חודשיים אחרי שהמעצר אושר מעיקרו או אחרי מועד מתן ההחלטה בעיון תקופתי קודם. העיון התקופתי נתון לערעור לפי סעיף 87ה לצו הנ"ל. הווה אומר, גם העיון התקופתי יכול לבוא לבדיקה חוזרת לפני ערכאת ערעור באותו אופן ובאותה מידה בה ניתן היה לדון בערכאת הערעור בצו המעצר, כאשר הוצא לראשונה.

במקרה שלפנינו, העלה העותר השגות לגבי החלטתו של השופט המשפטי, אשר קיים את העיון התקופתי, אולם במקום להביא את ענינו לפני נשיא בית-משפט, אשר הוא השומע את הערעורים לפי סעיף 87ה, פנה במישרין לבג"צ. פירוש הדבר הוא, כי העותר פנה לבית-משפט זה, בטרם מיצה את ההליכים הפתוחים לפניו על-פי תחיקת הביטחון. כמקובל עלינו, איננו דנים בעתירה המובאת לפנינו בטרם עת או בטרם מיצה העותר את התרופות או את הדרכים הדיוניות שנקבעו בחוק, ולענין זה אין נפקא מינה, אם המדובר בדרך דיונית, שנקבעה על-פי המשפט החל בישראל, או - לגבי אדם שנעצר ביהודה ושומרון - אם המדובר על דרך דיונית שהותוותה בתחיקת הביטחון. לאור מסקנה זו, לפיה פנה העותר לבית-משפט זה במקום להגיש, תחילה לפחות, הערעור לפי סעיף 87ה, אין אנו רואי מקום להתערבותו של בית-משפט זה.

עם זאת, וכדי להבהיר את הסוגיה שלפנינו, נוסיף בשולי הדברים, כי העיון התקופתי, כפי שנוצר על-פי סעיף 87ג, נועד לבחון, אם בעת העיון מחדש עדיין מתקיימים הטעמים הביטחוניים המצדיקים את המעצר או את המשכו. מטרתו של העיון מחדש ותכליתו הן בכך, שההצדקה למעצר תיבחן מחדש מעת לעת תוך הבאה בחשבון של השינויים אשר חלו על-פי כל נקודות הראות הרלוואנטיות. משמעות הדברים היא, כי אין זה מחובתו

= 651 =

של העציר לבוא ולהוכיח, כי חל שינוי בנסיבות, אלא מחובת גורמי הביטחון לשכנע את השופט המשפטי - אם הם מעוניינים בהמשך המעצר - כי במועד של קיום הדיון התקופתי עדיין קיימים הטעמים המצדיקים את המשך המעצר. זהו הרעיון אשר מובא בסעיף 87ג, וזהו גם הרעיון אשר היה מונח בשעתו ביסודו של אב הטיפוס המשפטי, שביטוי בסעיף 78 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה, 1949 (אמנת ג'נבה הרביעית), אשר מתייחס על-פי לשונו ל- PERIODICAL REVIEW.

אשר-על-כן הוחלט לדחות את העתירה.

ניתנה היום, כ"ח בתמוז תשמ"ו (4.8.86).